

ADANA İLİNDE ÇEŞİTLİ HASTANELERDEKİ 15 YIL VE ÜSTÜ ÇALIŞMA SÜRESİ OLAN HEMŞİRELERİN EMEKLİLİKLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ*

Melike ÖZTÜRK**

Nazan ALPARSLAN***

Gürsel ÖZTUNÇ****

Meltem AKBAŞ**

Kabul Tarihi: 26.10.2004

ÖZET

Emeklilik, orta yaştan yaşlılığa geçişi belirleyen toplumsal bir dönüm noktası olması nedeniyle yetişkinlerin gelişiminde önemli bir aşamadır. Hemşirelerin, mesleğin yıpratıcı ve zorlu olması, erken yaşta işe başlama, kadın mesleği olması, hemşireliğe toplum tarafından yeterince değer verilmemesi gibi nedenlerle genç yaşta emekliliği tercih ettikleri gözlenmektedir. Tanımlayıcı olarak planlanan araştırmanın evrenini Adana ilindeki çeşitli hastanelerde çalışan 15 yıl ve üzeri çalışma süresi olan hemşireler oluşturmaktadır. Anket formunu doldurmayı kabul eden 125 hemşire araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Hemşirelerin %29.6'sının ailelerinin isteği ile hemşireliği tercih ettiği, %63.2'sinin yasal olarak emekliliği hak ettiğinde hemen emekli olmak istediği, %78.5'inin çocuklarına ve ailesine daha fazla zaman ayırmak istediği için emekli olmak istediği belirlenmiştir. Hemşirelerin mesleği kendi istekleri dışında tercih etmeleri emekliliğe isteği artırdığı görülmüştür. Ancak diğer sosyal ve ekonomik sorunlar nedeniyle bu isteklerini ertelemektedirler.

AnahtarKelimeler:Emeklilik, Hemşirelik

ABSTRACT

Determining The Views Of The Nurses In Adana Who Worked At Least 15 Years At The Several Hospitals About Their Retirements

The retirement is an important rank in adults developments process due to be the turning point in passing from middle age to elderly. It is observed that the nurses prefer to retire in young ages because of its hardness, being a woman job, not giving enough value to the job by the public. The universe of the descriptive study is the nurses worked at least 15 years and now working in a hospital in Adana. The sampling of the research is 125 nurses who accept participating the questionnaire. 29.6% had chosen this job by their parents request; 63.2% had wanted to get retired when they officially deserve to get retired; 78.5% had wanted to get retired to have more time for their family and children. Choosing the job not because of their own desire increases their wishes for retirements. However, they delay this wish because of other social and economical problems.

Keywords: Retirement, Nursing

*Bu çalışma 2.Uluslararası 9. Ulusal Hemşirelik Kongresinde poster bildirisi olarak sunulmuştur.

**Çukurova Üniv. Adana Sağlık Yüksekokulu (Öğr.Gör.)

***Çukurova Üniv. Tıp Fakültesi Biyoistatistik ABD (Prof.Dr.)

****Çukurova Üniv. Adana Sağlık Yüksekokulu (Yrd.Doç.Dr.)

GİRİŞ

İnsan, doğumdan ölüme çeşitli gelişimsel dönemlerden geçmektedir. Bu dönemler arası geçiş birey için çok önemlidir ve bir uyum süreci yaşamayı gerektirir. Emeklilik, orta yaştan yaşlılığa geçişi belirleyen toplumsal bir dönüm noktası olması nedeniyle yetişkinlerin gelişiminde önemli bir aşamadır ve pek çok değişikliği de beraberinde getirir. Emeklilik, emeklilik hakkı tanınan bir işte çalıştıktan belli bir süre sonra yasaların getirdiği haklardan ve sınırlamalardan yararlanarak, yapılan görevin ve işin başkasına devredilmesi ile, işten bağımsız olarak bir gelirin hak kazanılmasıdır. Her çalışanın emeklilik durumunu yaşaması kaçınılmazdır. Buna rağmen ülkemizde yapılan bilimsel araştırma ve çalışmaların çoğunluğunun çalışma yaşamı ve çalışanlar üzerinde yoğunlaştığı ve emekliliğe ilişkin çalışmalara ve kaynaklara yeterince ulaşamadığı görülmektedir. Çalışanlar için ulaşılmaması hedeflenen, güzel günler yaşayacağını ümit ettiği emeklilik, ülkemizdeki ekonomik sorunlarla birlikte artan boş vaktin değerlendirilmesi, emekli olacak bireyin kendisi ve ailesi açısından ön hazırlıksız ve programsız olarak gerçekleşmesi nedeni ile oluşan sorunlarla karşımıza çıkmaktadır.(Akçay1994, Sarım 1996, Yılmaz S 1996,İncealtın 1999, Kavaklı 1999,).

Emeklilik, bireysel bir olay gibi görünse de sanayileşme, teknolojik gelişmeler, iş ve aile yapısının birbirinden ayrılması emekliliğin sosyal bir olay olmasına ve kurumsallaşarak emeklilik programlarının hazırlanmasını gerekli kılmıştır. Birey emekli olduğunda, meslek statü ve saygınlığının kaybı, maddi kaynaklarda azalma, meslektaş ve arkadaşları ile diyalogunda azalma, sosyal ilişkilerde azalma deneyimleyebilir. Ayrıca emeklilik ve yaşlılık kavramlarının birbirinin yerine kullanılması birey için riskli olabilir. Bütün bu durumlar bireyin iyilik halinin devamına

engel oluşturarak yaşamın bu dönemine uyumu zorlaştıracaktır. Özellikle hemşirelerin, hemşirelik mesleğinin yıpratıcı ve zorlu bir meslek olması, Sağlık Meslek Lisesi mezuniyeti nedeniyle erken yaşta işe başlama, kadın mesleği olması, çalışma saatlerinin düzensizliği, hemşirelik mesleğine toplum tarafından yeterince değer verilmemesi gibi nedenlerle genç yaşta emekliliği tercih ettikleri gözlenmektedir. Ancak son çıkarılan yasa ile yukarılara çekilen emeklilik yaşı bu duruma fırsat tanıyamaz. Çalışanların, emekli olmadan önce emeklilikte elde edecekleri boş zamanlarını emeklilik öncesi yaşam standardını düşürmeden aktif, üretken, mutlu ve sağlıklı bir şekilde sürdürebilmeleri sağlanmalıdır. Bu amaçlar doğrultusunda, ekonomik düzenleme, sağlık ve boş zamanların yönetimi konularında emekliliğe hazırlık eğitim programlarının düzenlenmesi gerekir (Sarım 1996, Yılmaz 1996, Kavaklı 1999).

Son yıllarda hemşirelik bakımı alanındaki gelişmeler hemşireleri sağlıklı yaşlanma uygulamaları konusuna yönlendirmiştir. Hemşirelerin bu rolünün özellikle toplum ve iş sağlığı alanındaki hizmetlerinden biri olarak kabul edilmesine karşın, kendileri emeklilik öncesi bu programlardan yararlanamamaktadırlar. Gerek yaşlılık hakkında toplumda var olan ön yargılar gerekse emeklilik rolüne hazırlık eğitiminin eksikliği, emekli adaylarının emekliliğe ilişkin düşüncelerini olumsuzlaştırabilir ve emeklilik döneminden beklentilerini azaltabilir. İşte bu nedenlerle emekli adaylarının yaşamlarını verimli geçirebilmeleri için emekliliğe hazırlık programları düzenlenmeli ve emekli adayı hemşirelerin de bu programlardan faydalanmaları sağlanmalıdır. Böylece emekliliğin toplumsal değeri yükseltilecek emeklilik dönemi doyurucu ve sağlıklı bir dönem haline getirilmelidir

(Akçay 1994, İncealtın 1999, Kavaklı 1999).

Bu çalışmada, hemşirelerin emekliliklerine ilişkin görüşlerinin belirlenerek sonuçlarının emekli adayı hemşirelerin emekliliğe hazırlık programlarında kullanılması amaçlanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Tanımlayıcı olarak yapılan araştırmanın evrenini Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Balcalı Hastanesi, Sosyal Sigortalar Kurumu Adana Doğumevi Kadın ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi ile Adana Doğum ve Çocuk Bakımevi Hastanesinde 15 yıl ve üzeri çalışma süresi olan 220 hemşire oluşturmaktadır. Literatür taranarak oluşturulan anket formu, hemşireleri tanıtıcı sorular ve hemşirelerin emekliliğe ilişkin görüşlerinin yer aldığı toplam 22 kapalı uçlu sorudan oluşmaktadır. Araştırmanın yapıldığı gün gündüz çalışan ve anket formunu doldurmayı kabul eden 125 hemşire araştırmanın örneklemini

oluşturmuştur. Araştırma Mayıs 2002 tarihinde yapılmış olup anket formları örneklem grubuna verilmeden önce 20 hemşire ile ön uygulama yapılmıştır. Araştırmanın sonucu SPSS for windows programında yüzdeler ve Ki-Kare testleri ile analiz edilmiştir.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Örneklem grubunu oluşturan hemşirelerin yaş ortalamasının 37.66, standart sapmasının 4.21 ve dağılım aralığının ise 31-47 yaş olduğu, mesleki deneyim yılı ortalamasının 18.65, standart sapmasının 3.43 ve minimum 15 maksimum ise 29 yıl olduğu, sahip olduğu çocuk sayısı ortalamasının 1.57, standart sapmasının 0.82, dağılım aralığının 0-4 olduğu görülmüştür. Hemşirelerin %69.6'sının AÖF/ön lisans mezunu olduğu, %65.6'sının üniversite hastanesinde çalıştığı, %43.2'sinin klinikte çalıştığı, %83.2'sinin evli olduğu, %59.2'sinin 2 çocuğa sahip olduğu, %57.6'sının yalnız gündüz çalıştığı ve %89.6'sının bireysel gelirinden memnun olmadığı görülmüştür.

Tablo 1. Hemşirelerin "Emeklilik Yeterliliğine Sahip Olsanız Hemen Emekli Olur musunuz?" Sorusuna Verdikleri Yanıtların Dağılımı.

Emeklilik Yeterliliğine Sahip Olsanız Hemen Emekli Olur muydunuz? (n:125)	Sayı	%
Evet	79	63.2
Hayır	46	36.8
Toplam	125	100.0

Hemşirelerin "emeklilik yeterliliğine sahip olsanız hemen emekli olur musunuz?" sorusuna %63.2'sinin evet, %36.8'inin ise hayır dedikleri görülmüştür. Yaş ortalamasının 37.66 olan, böylesine genç ve deneyimli grubun %63.2 gibi büyük oranının hemen

emekli olmayı düşünmelerine hemşirelik mesleğinin yorucu ve yıpratıcı yönü başta olmak üzere erken yaşta işe başlama, çalışma saatlerinin düzensizliği, mesleğe toplumun verdiği değer ve yükselme olanaklarının kısıtlılığı neden oluyor olabilir.

Tablo 2. Hemşirelerin “Emeklilik Yeterliliğine Sahip Olsanız Hemen Emekli Olur musunuz?” Sorusuna “Evet” Diyenlerin Emekliliği İsteme Nedenlerine Göre Dağılımı.

Emekliliği İsteme Nedenleri (n:79)*	Sayı	%
İş doyumsuzluğu	31	39.2
Çocuklarıma ve aileme daha fazla zaman ayırmak	62	78.5
Kendime daha fazla zaman ayırmak	41	51.9
Yorgunluk	43	54.4
Hemşireliği sevmeme	3	2.4
Sağlık sorunları	20	25.3
Özgürlük	10	12.7
İkinci iş olanağı	7	8.9

*Birden fazla seçenek işaretlenmiştir.

Hemşirelerin en fazla sırasıyla %78.5’inin çocuklarına ve ailesine fazla zaman ayırmak, %54.4’ünün yorgunluk, %51.9’unun kendine daha fazla zaman ayırmak, en az ise %12.7’sinin özgürlük, %8.9’unun ikinci iş olanağı, %2.4’ünün hemşireliği sevmeme nedenleri ile emekli olmak istedikleri görülmüştür (Tablo2).

Akçay’ın (1994) öğretmenler ile ilgili yaptığı çalışmada da benzer sonuçlar olduğu görülmektedir. Emekliye ayrılma nedenlerinin başında yorgunluğun olduğu diğer nedenlerin ise

sırasıyla ailesine daha fazla zaman ayırma, sağlık durumunun çalışmaya elverişsiz olması, gelir yetersizliği, işinde ileriye yönelik bir beklentinin olmaması ve iş doyumsuzluğu nedenlerinin geldiği görülmüştür. Çalışmamızda hemşirelerin %78.5’inin çocuklarına ve ailesine zaman ayırma nedeniyle emekli olma isteği, hemşireliğin kadın mesleği olması nedeniyle annelik rolünün baskın olmasına, ikinci sırada yer alan yorgunluk ise mesleğin çalışma koşullarının ağırlığına bağlanabilir.

Tablo 3. Hemşirelerden “Emeklilik Yeterliliğine Sahip Olsanız Hemen Emekli Olur muydunuz?” Sorusuna “Hayır” Diyenlerin Emekli Olmama Nedenlerine Göre Dağılımı

Emekli Olmama Nedenleri*(n:46)	Sayı	%
Maddi yetersizlik	39	84.8
İşe yaramama hissi	8	17.4
Hemşireliği sevmek	13	28.3
Yalnız kalma korkusu	3	6.5

*Birden fazla seçenek işaretlenmiştir.

Hemşirelerin %84.8’inin maddi yetersizlik, %28.3’ünün hemşireliği sev-

me, %17.4’ünün işe yaramama hissi, %6.5’inin yalnız kalma korkusu ne-

denleri ile emekli olmayı istemedikleri görülmüştür (Tablo3). Hemşirelerin %84.8 gibi büyük bir oranının maddi yetersizlik nedeniyle emekli olmama istekleri ülkemizde emekli olduktan sonra ele geçen para miktarının çalışma dönemlerine göre daha az olmasına bağlan-

bilir. Mesleğe bağlılıkta mesleği severek yapmanın önemi düşünüldüğünde, hemşirelerde emekli olmayı istememe nedenleri arasında bu oranın %28.3 ile alt sıralarda yer aldığını görmek üzücüdür.

Tablo 4. Hemşirelerin “Emekli Olduktan Sonra Vaktinizi Nasıl Değerlendirirsiniz” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı (N:125)

Boş Zamanları Değerlendirme Şekli*	Sayı	%
Çocuklarına bakarak	58	46.4
Başka bir işte çalışarak	12	9.6
Gezerek	34	27.2
Ev hanımlığı yaparak	20	16.0
Hobilerimle ilgilenerek	40	32.0
O günkü koşullara göre	94	75.2

*Birden fazla seçenek işaretlenmiştir.

Hemşirelerin emekli olduktan sonra boş zamanlarını sırasıyla %75.2 ile o günün koşullarına göre, %46.4 ile çocuklarına bakarak, %32.0 ile hobileri ile ilgilenerek, %27.2 ile gezerek, %16.0 ile evleri ile ilgilenerek, %9.6 ile başka bir işte çalışarak değerlendirmeyi düşündükleri görülmüştür (Tablo4). Ülkemiz şartlarında emekli olunan günün koşullarının önceden kestirilememesi çoğunlukla bu cevabın verilme oranını artırıyor olabilir. Zorlayıcı ekonomik koşullar hemşireleri emekli olduktan sonrada hobiler ile ilgilenme ve gezme düşüncesine yönlendirememektedir. Kavaklı'nın (1999) yaptığı çalışmada hemşirelerin

%32.0'nın seyahat ederek, ev ve çocukları ile ilgilenerek emeklilikteki boş zamanlarını değerlendirmek istedikleri görülmüştür. Kavaklı'nın (1999) ve bizim yapmış olduğumuz çalışmalarda oranlar farklı olsa da hemşirelerin emekli olduktan sonra boş zamanlarını birbirine yakın şekillerde değerlendirmek istedikleri görülmektedir. Ancak annelik ve ev hanımlığı rollerinden vazgeçemedikleri gibi hobi ve seyahat isteyenlerin oranı da yüksektir. Buda hemşirelerin kendi yaşamlarının da önemli olduğunu anlamaları açısından önemlidir.

Tablo 5. Hemşirelerin “Emeklilik Sizin İçin Ne İfade Eder?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı (N:125)

Emeklilik Sizin İçin Ne İfade Eder?*	Sayı	%
İşe yaramama	16	12.8
Rahatlık	71	56.8
Tatil	29	23.2
Yalnızlık	11	8.8
Kendimle ve hobilerimle ilgilenebilme	74	59.2
İkinci iş olanağı	13	10.4
Monotonluk	12	9.6
Maddi sıkıntı	50	40.0
Yaşlılık hissi	11	8.8
Özgürlük	48	38.4

*Birden fazla seçenek işaretlenmiştir.

Hemşirelerin emekliliği en fazla %59.2’sinin kendisi ve hobileriyle ilgilenbilme, %56.8’inin rahatlık, %40.0’ının maddi sıkıntı olarak, en az ise %9.6’sının monotonluk, %8.8’inin yaşlılık hissi ve yalnızlık olarak ifade ettikleri görülmüştür (Tablo 5). Hemşirelikte yoğun iş temposu ve uzun süren vardiyalı çalışma gerekliliği bireyin kendisi ve hobileriyle ilgilenmesine fırsat tanınamakta ve dolayısıyla bu eksikliğin emeklilik döneminde giderilmesi düşünülmektedir. Hemşirelerin büyük bir oranı (%59.2) emekliliği kendisi ve

hobileriyle ilgilenme olarak ifade ederlerken emekli olduktan sonra ancak %32.0’ı hobileriyle ilgilenerek vakitlerini değerlendireceklerini ifade etmişlerdir (Tablo 4). Kavaklı’nın (1999) emekliliğe ilişkin yapmış olduğu araştırmaya göre emeklilik yalnızlık, yaşlılık, boş zaman, işe yaramama şeklinde tanımlanırken bizim çalışmamızda emeklilik için daha pozitif tanımlar kullanılmıştır. Bu durum hemşirelerin birey olarak kendilerine önem vermeleri, çalışırken erteledikleri aktiviteleri yapmayı planlamaları açısından önemlidir.

Tablo 6. Hemşirelerin “Emeklilik Yeterliliğine Sahip Olsanız Hemen Emekli Olur muydunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Çocuk Sayısına Göre Dağılımı.

Emekli Olma İsteği	Evet		Hayır		Toplam	
	Sayı	%*	Sayı	%*	Sayı	%**
- Yok	10	55.6	8	44.4	18	14.4
- 2 ve ↓	64	64.0	36	36.0	100	80.0
- 3 ve ↑	4	57.1	3	42.9	7	5.6
- Toplam*	47	37.6	78	62.4	125	100.0

*: satır %, **: sütun %, $\chi^2=0.551$, $p=0.759$

Örneklem grubumuzu oluşturan hemşirelerden çocuk sahibi olmayanların %55.6'sı, 2 ve daha az çocuğu olanların %64.0'nın, 3 ve daha fazla çocuğu olanların ise % 57.1'inin hemen emekli olmak istedikleri görülmüştür

(Tablo 6). Emekli olmayı en çok çocuklu hemşirelerin istediği görülse de çocuk sayısı ile emekli olma isteği arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 7. Hemşirelerin "Emeklilik Yeterliliğine Sahip Olsanız Hemen Emekli Olur muydunuz" Sorusuna Verdikleri Cevapların Hemşirelik Mesleğini Tercih Etme Nedenlerine Göre Dağılımı.

Tercih Etme Nedeni	Emekli Olma İsteği					
	Evet		Hayır		Toplam	
	Sayı	%**	Sayı	%**	Sayı	%**
Sevdiğim için	19	24.1	14	30.4	33	26.4
İş olanağı için	21	26.6	9	19.6	30	24.0
Tesadüfen	15	19.0	10	21.7	25	20.0
Ailem istediği için	24	30.4	13	28.3	37	29.6
Toplam*	79	63.2	46	36.8	125	100.0

*: satır %, **: sütun %, $\chi^2=1.199$, $p=0.753$

Araştırmamız kapsamındaki hemşirelerden hemşirelik mesleğini ailesi istediği için tercih edenlerin %30.4'ünün, iş olanağı için tercih edenlerin %26.6'sının, sevdiği için tercih edenlerin %24.1'inin ve tesadüfen tercih edenlerin ise %19.0'nın hemen emekliliği istedikleri görülmektedir (Tablo7).

Emekli olma isteği ve hemşireliği tercih etme nedenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır ($p>0.05$). Bu durum hemşireliği tercih nedenleri ne olursa olsun hemşirelerin emeklilik yeterliliğine sahip oldukları zaman hemen emekli olmak istediklerini göstermektedir.

Tablo 8. Hemşirelerin Emeklilik Sonrası Çalışma Düşüncelerinin Haneye Giren Toplam Gelire Göre Dağılımı.

Haneye Giren Gelir	Toplam	Çalışma Düşüncesi				Toplam	
		Evet		Hayır			
		Sayı	%**	Sayı	%**		Sayı
-Kötü		12	36.4	9	9.8	21	16.8
-Orta		19	57.6	69	75.0	88	70.4
-İyi		2	6.1	14	15.2	16	12.8
-Toplam*		33	26.4	92	73.6	125	100.0

*: satır %, **: sütun %, $\chi^2=12.853$, $p=0.002$

Hemşirelerden emeklilik sonrası çalışmayı düşünenlerin %36.4'ünün haneye giren toplam gelirlerini "kötü", %57.6'sının haneye giren toplam gelirlerini "orta" ve %6.1'inin ise haneye giren toplam gelirlerini "iyi" olarak değerlendirdikleri görülmektedir. Bu

durum hemşirelerin ekonomik kaygılarla emeklilik sonrası çalışmayı düşündükleri sonucuna bağlanabilir. Emeklilik sonrası çalışma düşüncesi ile haneye giren toplam gelir arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur (p=0.002).

Tablo 9. Hemşirelerin "Emeklilik Yeterliliğine Sahip Olsanız Hemen Emekli Olur muydunuz" Sorusuna Verdikleri Cevapların Medeni Durumlarına Göre Dağılımı.

Medeni Durum	Emekli Olma İsteği				Toplam	
	Evet		Hayır			
	Sayı	%**	Sayı	%**	Sayı	%**
Evli	69	88.5	35	74.5	104	83.2
Bekar	9	11.5	6	12.8	15	12.0
Dul	-	-	6	12.8	6	4.8
Toplam*	78	62.4	47	37.6	125	100.0

*: satır %, **: sütun %, $\chi^2=10.685$, p=0.005

Örneklem grubunu oluşturan hemşirelerden "emeklilik yeterliliğine sahip olsanız hemen emekli olur muydunuz" sorusuna "evet" diyenlerin %88.5'nin evli, %11.5'inin bekar oldukları dul olanların ise emekliliği düşünmedikleri görülmektedir (Tablo 9). Bu

durum medeni durumu bekar ve dul olan hemşirelerin yalnızlık ve işe yaramama hissi yaşamalarına, farklı sosyal aktivitelerinin olmamasına bağlanabilir. Emekli olma isteği ve medeni durum arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (p=0.005).

Tablo 10. Hemşirelerin "Emeklilik Yeterliliğine Sahip Olsanız Hemen Emekli Olur muydunuz" Sorusuna Verdikleri Cevapların Şu Anda Çalıştıkları Kurumlara Göre Dağılımı

Çalıştığı Kurum	Emekli Olma İsteği				Toplam	
	Evet		Hayır			
	Sayı	%**	Sayı	%**	Sayı	%**
Ç.Ü.T.F. Balcalı Hastanesi	61	78.2	21	47.7	82	65.6
Adana Doğum ve Çocuk Bakımevi	13	16.7	15	31.9	28	22.4
SSK Adana Hastanesi	4	5.1	11	23.4	15	12.0
Toplam*	78	62.4	47	37.6	125	100.0

*: satır %, **: sütun %, $\chi^2=16.232$, p=0.000

Hemşirelerden “emeklilik yeterliliğine sahip olsanız hemen emekli olur muydunuz” sorusuna “evet” diyenlerin şu anda %78.2’sinin Ç.Ü.T.F. Balcalı Hastanesinde, %16.7’sinin Adana Doğum ve Çocuk Bakımevi Hastanesinde ve %5.1’inin SSK Kadın-Doğum Hastanesinde çalıştıkları görülmektedir (Tablo 10). Üniversite Hastanelerinin yoğun çalışma koşulları ve eleman eksiklikleri çalışma şartlarını ağırlaştırdığından daha fazla emekli olma isteğine neden oluyor olabilir. Hemşirelerin emekli olma isteği ile şu anda çalıştıkları kurum arasındaki fark istatistiksel olarak da anlamlı bulunmuştur (p=0.000).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Hemşirelerin %63.2 ile emekliliği istedikleri, bu duruma çocuk sayısının, bireysel gelirin etkili olmadığı ancak haneye giren toplam gelirin, çalışılan kurumun, medeni durumun etkili olduğu görülmektedir. Hemşirelerin en fazla çocuklarıyla ilgilenmek için emekliliği istedikleri buna karşın

maddi yetersizlik sebebiyle emekliliği istemedikleri görülmektedir.

1. Hemşirelik mesleğinin kadın mesleği olmaktan çıkarılması, kadının kendine bakış açısı ve yaşamın anlamının sorgulanması, erken emekliliğin yol açtığı zorlukların önlenmesi için yaş, cinsiyet ve ekonomik açıdan gerekli yasal düzenlemelerin yapılması,
2. Koruyucu sağlık hizmetlerinin etkinliği artırılarak emeklilik sağlık birimlerinin oluşturulması,
3. Emekli hemşire adaylarının emeklilik sonrası karşılaştıkları olası problemler göz önüne alınarak emekliliğe hazırlık programlarının düzenlenmesi,
4. Emekli adayları ve emeklilere yönelik sosyal ve bilimsel içerikli programlar düzenlenmeli ve bu etkinliklerden sorumlu, emeklilikle ilgilenen gönüllü veya kamu kuruluşları oluşturulması önerilebilir.

KAYNAKLAR

- Akçay RC** (1994) Çanakkale İlinde Görev Yapan Öğretmenlerin Emekliliğe Hazırlık eğitimine İhtiyaçları. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- İncealtın İ** (1999). Yaşlı Kültürü ve Emekli Derneklerindeki Yaşlıların Sosyo-kültürel Özellikleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Kavaklı A** (1999). Emeklilik. Marmara Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi. 2 (1): 58-63.

- Kavaklı A** (1999). İstanbul İlinde Emekli Olmuş Hemşirelerin Sosyoekonomik Yaşamları ve Meslekten Beklentileri. Marmara Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2 (1): 92-99.
- Sarım S** (1996). Emeklilerin Zamanlarını Değerlendirme Durumlarının İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Yılmaz S** (1996). Türkiye’de Emeklilik Yaşantısı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir.